

UTTALELSE: Verftsindustrien får medhold av EFTA-domstolen.
FOTO: SCANPIX

– Utlendinger kan ikke tvinges til særbetaling

ARBEIDSLIV: Utenlandske selskaper trenger ikke betale sine ansatte ulempe tillegg for reise og overnatting når de blir sendt til Norge, mener EFTA-domstolen.

■ STEINAR SCHJETNE

Konkret sier domstolen i en rådgivende uttalelse til Borgarting lagmannsrett at arbeidstakere i et utenlandsk selskap ikke har krav på et spesielt tillegg i lønna – som utløses når arbeidsoppgavet inneberer overnatting utenfor hjemmet – såfremt ikke allmenne hensyn gjør det tvungende nødvendig.

I den allmenngjorte verkstedoverenskomsten for skips- og verftsindustrien gis det rett til 20 prosent tillegg i lønna ved slike oppdrag. EFTA-domstolens uttalelse i går innebærer imidlertid at allmenngjøring av denne bestemmelsen ikke er lovlig i henhold til EØS-avtalen.

SOSIAL DUMPING

EØS-avtalen tillater heller ikke Norge å pålegge utenlandske selskaper å dekke utgifter ansatte har til reise, kost og losji i forbindelse med arbeidsoppgaver – såfremt det ikke er nødvendig for å opprettholde «offentlig orden».

Derimot er overenskomstens arbeidstidsbestemmelser – i dette tilfelle normalarbeidstid på 37,5 timer i uka – i samsvar med EØS-avtalens arbeidstidsformuleringer, ifølge domstolen.

Allmenngjøring av tariffavtaler sikrer utenlandske arbeidere i uorganiserte bedrifter de samme minimumsnivåene for lønns- og arbeidsvilkår som deres norske kolleger. I LO ser man på prinsippet om allmenngjøring som et av de viktigste tiltakene mot sosial dumping.

OPP TIL MYNDIGHETENE

Uttalelsen blir gitt på forespørsel fra Borgarting lagmannsrett, som har et søksmål som ni verft, Norsk Industri og NHO har anlagt mot staten til behandling. Selskapene mener allmenngjøring av bestemmelser i en tariffavtale strider mot EØS-reglementet og derfor er ugyldig. Saksøkerne tapte i Oslo tingrett, men EFTA-domstolen synes nå å gi dem delvis medhold. (NTB)

REDEGJORDE FOR EUROPAPOLITIKK: LO-leder Roar Flåthen tok i går imot Jonas Gahr Støre på sekretariatsmøte. Der er det mange som ikke er fornøyde med EØS-avtalens konsekvenser for norsk arbeidsliv.

– Må leve med uenigheter

EØS: Med den 900 sider tykke Europautredningen trygt plassert under høyre arm gjestet utenriksminister Jonas Gahr Støre (Ap) LO-sekretariatet i går. Der er ikke alle like fornøyde, verken med Arbeiderpartiet eller EU.

■ HANNAH GITMARK
■ HILDE UNOSEN (foto)

I går fikk LOs sekretariat besøk av utenriksminister Jonas Gahr Støre (Ap), som redegjorde for den ferske Europautredningen.

– Det er flere grunner til at det er viktig å redegjøre for innholdet i meldingen her hos LO. Den første fordi LO er en hjørnestein i det norske arbeidslivet. For det andre fordi LO-kongressen ønsket en utredning og at de har bidratt mye i arbeidet. De vil også være en viktig instans i den høringen som nå starter, sier Støre.

BRA FOR ARBEIDSTAKERNE

Hovedkonklusjonen i utredningen er at Norges mulighet til å påvirke EU-lovgivningen blir stadig mindre. Rapportffatterne mener spillerrommet den «såkalte reservasjonsretten gir, er ytterst lite». På samme tid har konflikten rundt et omstridt EØS-direktiv – vikarbyrådirektivet – eskalert. Aps stortingsgruppe stemte for direktivet før jul og står på sitt selv om motstanden er økende i LO. Flere tunge fagforbund har krevd at regjeringen tar i bruk reservasjonsretten som EØS-avtalen gir rom for. De mener direktivet vil svekke stillingsvernet og føre til økt vikarbruk.

I forrige uke toppet det seg med en politisk streik med over 2.000 framtrøtte der Aps arbeidspolitiske talskvinne

Anette Trettebergstuen ble pepet av scenen.

Striden rundt direktivet og konklusjonene i Europautredningen har ført til at det fra flere hold er blitt stilt spørsmål ved hele EØS-avtalen. Støre understreker at meldingen er et godt utgangspunkt for å få vite mer, men avviser at det finnes reelle alternativer til EØS.

– Utredningen beskriver Norges forhold til EU og avtalene, som er flere enn EØS-avtalen. På arbeidslivssiden har vi gjennom EØS-avtalen utviklet norsk politikk ytterligere, og studien viser at på dette feltet har EØS-avtalen vært gjennomgående positiv for arbeidstakerne, sier han.

BLIR UTFORDRET

Etter gårtdagens besøk hos LO-sekretariatet fortsetter Støre i dag turneen med Europautredningen under armen hos Fellesforbundets forbundsstyremøte. Forbundet var først for direktivet, men snudde på landsmøtet i fjor høst. Mens Støre understreker at det er Europautredningen han skal redegjøre for, og ikke vikarbyrådirektivet, advarte leder i Fellesforbundet Arve Bakke utenriksministeren i heisen ned til Youngstorget etter gårtdagens møte med at han nok ikke helt vil slippe spørsmål om det siste.

Men fagbevegelsens sterke motstand har heller ikke fått utenriksministeren på glid. Støre minner om at LO sentralt fortsatt ikke har bestemt seg. Han mener vikarbyrådirektivet vil gi vikarer bedre

vilkår, og understreker at Arbeiderpartiet mener det norske regelverket ikke vil bli begrenset av direktivet.

– Men store deler av fagbevegelsen frykter nettopp det?

– Den frykten forstår jeg, for mye hefter med bemanningsbransjen. Vi har foreslått en rekke tiltak som skal bedre forholdene og styrke kontrollen. Så må vi ha respekt for at vi har ulike roller i denne prosessen. Jeg respekterer at deler av fagbevegelsen tar et forbehold mot EU-direktivet, men vi ser det altså annerledes. I de fleste arbeidslivsspørsmål står LO og Arbeiderpartiet side om side. Noen ganger er vi uenige, og det må vi leve med, sier han.

hannah.gitmark@dagsavisen.no

VIKARBYRÅDIREKTIVET

■ Vedtatt av EU i november 2008. Det slår blant annet fast at arbeidstakere som leies inn fra bemanningsbyråer skal ha minst like gode lønns- og arbeidsvilkår som de ville hatt om de var fast ansatt i bedriften. Direktivet skal også bidra til å anerkjenne vikarbyråene som arbeidsgivere. Kritikerne mener direktivet vil føre til økt bruk av vikarer og midlertidig ansatte, i tillegg til å svekke ansettelsesvernet og retten til faste stillinger.

■ En vesentlig grunn til motstanden mot direktivet, er frykten for at det vil følges av en rettslig prosess som tvinger fram endringer i arbeidsmiljøloven. Det er særlig snakk om lovttekstens paragraf 14-12, som setter klare begrensninger for bruken av vikarer og midlertidig ansatte.

■ Dagbladet har tidligere loddet stemningen hos 11 av de 15 faste medlemmene i LO-sekretariatet. Åtte av disse vil gå imot det omstridte direktivet. Neste mandag skal LO-sekretariatet komme til en konklusjon.

Kilde: NTB/Dagsavisen